

Акт
лісопатологічного обстеження лісових насаджень філії «Центральний лісовий офіс»
ДП «Ліси України», що потребують заходів з поліпшення санітарного стану лісів
у 2025 році

20.03.2025

м. Корсунь - Шевченківський

Нами, начальником відділу діагностики ДСЛП «Херсонлісозахист» ДОМАНЧУК Оленою, начальником відділу нагляду та прогнозу ДСЛП «Херсонлісозахист» РУДЬ Раїсою, інженером охорони й захисту лісу Корсунь - Шевченківського надлісництва філії «Центральний лісовий офіс» ДП «Ліси України» ЯЦЕНКОМ Василем, інженером охорони й захисту лісу Корсунь - Шевченківського надлісництва філії «Центральний лісовий офіс» ДП «Ліси України» ТКАЧОМ Олександром, лісничим Степанецького лісництва ПРОКОПЕНКОМ В'ячеславом, проведено 20 березня 2025 року лісопатологічне обстеження насаджень Корсунь - Шевченківського надлісництва філії «Центральний лісовий офіс» ДП «Ліси України» (Далі - Надлісництво), з метою здійснення заходів з поліпшення санітарного стану лісів на загальній площі 94,4 га.

Таксаційна характеристика обстежених ділянок відповідно до Проектів організації та розвитку лісового господарства (таксаційний опис, відомості поквартальних підсумків) 2014 року, наведена в таблиці:

Лісництво (урочище)	Номер кварталу	Номер виділу	Площа виділу, гектарів	Номер підвиділу	у тому числі площа, можлива для експлуатації	Коротка таксаційна характеристика насаджень відповідно до матеріалів лісовпорядкування							Категорія захисності
						склад	вік, років	повнота	бонітет	середня висота, метрів	середній діаметр, сантиметрів	запас деревостану, куб. метрів на 1 гектар	
Степанецьке	4	4	3,4		3,4	10СЗ	45	0,6	1А	21	24	260	3
Степанецьке	6	1	15,5		11,5	10СЗ+АКБ	64	0,6	1	21	28	270	3
Степанецьке	6	5	0,7		0,7	10СЗ	53	0,5	1	21	26	220	3
Степанецьке	7	17	16,2		14,3	8СЗ(71)2СЗ(45)	71	0,70	1	22	30	305	3
Степанецьке	7	17	16,2	2	1,5	8СЗ(71)2СЗ(45)	71	0,70	1	22	30	305	3
Степанецьке	8	6	17,0		12,6	10СЗ	72	0,60	1	23	28	300	3
Степанецьке	8	6	17,0	5	1,7	10СЗ	72	0,60	1	23	28	300	3
Степанецьке	10	1	9,5		7,1	10СЗ+АКБ+ЛПД+КЛЯ	62	0,60	1	23	28	290	3
Степанецьке	10	1	9,5	5	0,5	10СЗ+АКБ+ЛПД+КЛЯ	62	0,60	1	23	28	290	3
Степанецьке	10	2	1,7		1,5	10СЗ	49	0,60	1	19	24	220	3
Степанецьке	10	3	4,9		3,0	10СЗ+АКБ	62	0,60	1	22	28	280	3
Степанецьке	10	3	4,9	2	1,8	10СЗ+АКБ	62	0,60	1	22	28	280	3
Степанецьке	10	4	2,0		1,5	10СЗ	45	0,70	1А	20	22	300	3
Степанецьке	32	10	2,0		2,0	10СЗ	61	0,60	1А	25	32	330	3
Степанецьке	32	11	6,6		6,0	10СЗ	62	0,60	1	22	26	285	3
Степанецьке	32	12	8,1		8,1	10СЗК	60	0,70	1	21	28	320	3
Степанецьке	38	12	17,2		17,2	10СЗ	53	0,80	1	20	24	330	3
Разом по л-ву:			152,4		94,4								
Всього по філії ВСР на площі, га				94,4									

З метою визначення причин виникнення патологічних процесів в лісових насадженнях Надлісництва, призначення в них заходів з поліпшення санітарного стану лісів, зокрема, вибіркового санітарного рубок, було проведено лісопатологічне обстеження лінійним методом шляхом візуального обстеження стану дерев, керуючись Санітарними правилами в лісах України, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 27 липня 1995 року № 555.

Обстеженням встановлено:

При лісопатологічному обстеженні лісових насаджень у Степанецькому лісництві Надлісництва відмічено погіршення санітарного стану дерев в результаті глобальної зміни клімату, зокрема, потеплінням (засуха, відсутність опадів та пониження ґрунтових вод), у

зв'язку із чим, склалися сприятливі умови для розповсюдження і розмноження хвороб лісу та стовбурових шкідників, що призвело до ослаблення і всихання дерев хвойних порід, де будуть відібрані у вибіркову санітарну рубку дерева IV - VI категорії санітарного стану.

У хвойних насадженнях на ділянках Степанецького лісництва – квартал 4 виділ 4, квартал 6 виділ 1 (проведено ВСР у 2020, 2022, 2023 роках), квартал 10 виділ 1 (ВСР-2020р.), квартал 10 виділ 1.5, квартал 10 виділ 3, квартал 10 виділ 3.2, квартал 32 виділ 10, квартал 32 виділ 11 (ВСР - 2022р.), квартал 32 виділ 12 (ВСР - 2022р.), присутні хвойні дерева IV – VI категорій, спостерігається природний відпад, що перейшов у патологічний (за наявністю великих діаметрів дерев на висоті 1,3 м), загальна захаращеність ділянок, дерева повалені й зламані в комелі сухостійних стовбурів та завислими на інших деревах, з підірваною кореневою системою, дерева із зламами в комелі з локальним відшаруванням кори, пошкоджені стовбуровими шкідниками: малим та великим сосновими лубоїдами, вусачами: сірим довговусим та кореневим коротковусим.

Зважаючи на незадовільний санітарний стан обстежених насаджень та з метою створення умов для оперативного гасіння пожеж, мінімізації збитків від них та зменшення розповсюдження шкідників і хвороб лісу в обстежених насадженнях доцільно провести вибіркову санітарну рубку. Вчасно проведені лісгосподарські заходи є запорукою підвищення біологічної та пожежної стійкості насаджень.

При лісопатологічному обстеженні насаджень у кварталі 38 виділі 12 відмічено ураження стовбуровими шкідниками: дерева свіжого сухостою з яскраво – червоною глицею, з відбитками на корі й верхніх гілках та стовбурах маточних ходів верхівкового короїда, в меншій мірі - малого соснового лубоїда та великого соснового лубоїда, златок та вусачів. Присутні дерева зовні зелені з локально відшарованою корою, але приречені на загибель, так як під нею спостерігається відпрацювання короїдів.

Вся пошкоджена стовбуровими шкідниками частина хвойних дерев уражена заболонною синьою гниллю дереворуйнівних грибів, які розвиваються в ходах комах у заболонній частині стовбурів. Посиніння деревини хвойних дерев пов'язане з патогенним грибом офіостомой.

Шкідливість комах і збудників хвороб проявляється у порушенні структури крон, частковій або повній втраті хвої, зменшенні приросту, зменшенні стійкості до дії вітру та інших чинників, погіршенні санітарного стану дерев або їхньої загибелі, впливі на генеративну сферу дерев, а також – на якість лісової продукції, зокрема деревини.

Одним із заходів зменшення небезпеки поширення стовбурових шкідників та хвороб лісу є вчасне проведення заходів з поліпшення санітарного стану лісів.

Оглянуту ділянку, де відмічено свіже групове всихання дерев сосни (IV – V категорії), пошкоджених стовбуровим шкідниками (короїдне враження) квартал 38 виділ 12 занести в Книгу обліку осередків хвороб і шкідників лісу як комплексний осередок стовбурових шкідників.

При огляді повалених дерев у кварталі 10 виділ 3.2 під корою виявлено ризоморфи чорного кольору, що являється ознакою враження опеньком осіннім (*Armillaria mellea*).

Зараженню ростучих дерев сприяє засуха, пошкодження шкідниками та різними хворобами. У результаті дії гриба розвивається біла гниль корозійно – деструктивного типу коренів і окоренкової частини стовбура, коріння при цьому згнивають повністю, а на стовбурі утворюється заболонна біла гниль з чорними лініями, від якої уражені дерева гинуть. Опеньок осінній дуже поширений і шкідливий.

У кварталі 32 виділі 12, обліковується осередок кореневої губки, де спостерігаються наявні ознаки, характерні для кореневої губки - це групове всихання з випаданням дерев, галявини, що оточуються дуже ослабленими деревами з ажурними кронами, короткими пагонами з блідо - зеленою хвоєю у вигляді пучків, з окорованою нижньою частиною стовбурів, пошкодженими стовбуровими шкідниками (короїди, вусачі, златки), з нальотом чорно- коричневого кольору.

В результаті враження кореневими гнилями, деревостани втрачають свою механічну стійкість, звідси і велика кількість вітровальних дерев. Коренева губка викликає строкату, корозійну, ядрову, кореневу і комлеву гниль, відшарування кори в нижній частині стовбура.

Таким чином, в обстежених насадженнях Степанецького лісництва Корсунь – Шевченківського надлісництва будуть відібрані у вибірку санітарну рубку дерева, пошкоджені стовбуровими шкідниками та хворобами лісу, а саме:

- дерева хвойних порід IV – VI категорій, пошкоджених стовбуровими шкідниками (верхівковим короїдом, малим сосновим і великим лубоїдами, вусачами, златками);
- соснові дерева в осередку опенька осіннього (кореневі гнилі);
- дерева хвойних порід IV – VI категорій санітарного стану в осередку кореневої губки – збудника корневих гнилей.

Характер всихання поодинокий та груповий, темп поступовий та різкий, ступінь всихання слабкий та середній.

При проведенні вибірових санітарних рубок в насадженнях Надлісництва залишати дерева, які виконують важливі біоценотичні функції та дотримуватись показника повноти, встановленого для вибірових санітарних рубок, згідно «Санітарних правил в лісах України».

На момент обстеження відведення насаджень у вибірку санітарну рубку не проведено.

Висновок:

1. В насадженнях, уражених хворобами та пошкоджених стовбуровими шкідниками лісу, з метою недопущення розмноження та розповсюдження у прилеглих насадженнях стовбурових шкідників, хвороб лісу, провести заходи з поліпшення санітарного стану лісів, враховуючи стан насаджень, особливості розвитку шкідників.

2. З урахуванням наявних осередків хвороб лісу та стовбурових шкідників, ДСЛП «Херсонлісозахист» рекомендує лісовій охороні Надлісництва здійснювати постійний моніторинг деревостанів, особливо в місцях появи верхівкового короїда, з метою швидкого реагування та запобігання поширенню загроз на ранніх ознаках захворювань або шкідників.

3. З метою поліпшення санітарного стану лісів, обстежені насадження потребують проведення вибірково санітарної рубки на загальній площі 94,4 га.

4. Заходи з поліпшення санітарного стану лісів здійснювати з дотриманням вимог «Санітарних правил в лісах України», затверджених постановою КМУ від 27 липня 1995 року № 555.

Акт складений в 3 примірниках.

Додаток: фотоматеріали.

Начальник відділу діагностики ДСЛП «Херсонлісозахист»

 Олена ДОМАНЧУК

Начальник відділу нагляду та прогнозу
ДСЛП «Херсонлісозахист»

 Раїса РУДЬ

Інженер охорони й захисту лісу Корсунь -Шевченківського
надлісництва філії «Центральний лісовий офіс»
ДП «Ліси України»

 Василь ЯЦЕНКО

Інженер охорони й захисту лісу Корсунь -Шевченківського
надлісництва філії «Центральний лісовий офіс»
ДП «Ліси України»

 Олександр ТКАЧ

Лісничий Степанецького лісництва

 В'ячеслав ПРОКОПЕНКО

Акт
лісопатологічного обстеження лісових насаджень філії «Центральний лісовий офіс»
ДП «Ліси України», що потребують заходів з поліпшення санітарного стану лісів
у 2025 році

20.03.2025

м. Корсунь - Шевченківський

Нами, начальником відділу діагностики ДСЛП «Херсонлісозахист» ДОМАНЧУК Оленою, начальником відділу нагляду та прогнозу ДСЛП «Херсонлісозахист» РУДЬ Раїсою, інженером – лісопатологом I категорії відділу нагляду та прогнозу ДСЛП «Херсонлісозахист» ВОВКОМ Володимиром, інженером охорони й захисту лісу Корсунь -Шевченківського надлісництва філії «Центральний лісовий офіс» ДП «Ліси України» ЯЦЕНКОМ Василем, інженером охорони й захисту лісу Корсунь -Шевченківського надлісництва філії «Центральний лісовий офіс» ДП «Ліси України» ТКАЧОМ Олександром, лісничим Корсунського лісництва БАБИЧЕМ Ярославом, лісничим Канівського лісництва СЛЮСАРЕМ Олександром, лісничим Кумейківського лісництва УФІМЦЕВИМ Олексієм, лісничим Лисянського лісництва ОСАДЧИМ Сергієм, лісничого Михайлівського лісництва ДЯЧЕНКОМ Олександром, лісничим Софіївського лісництва БОРОВИКОМ Сергієм, помічником лісничого Яснозірського лісництва БЕБКА Олександром, проведено з 17 по 20.03.2025 року лісопатологічне обстеження насаджень Корсунь- Шевченківського надлісництва філії «Центральний лісовий офіс» ДП «Ліси України» (Далі- Надлісництво), з метою здійснення заходів з поліпшення санітарного стану лісів на загальній площі **477,5 га.**

Таксаційна характеристика обстежених ділянок відповідно до Проектів організації та розвитку лісового господарства (таксаційний опис, відомості поквартальних підсумків) 2014 року, наведена в таблиці:

Лісництво (урочище)	Номер кварталу	Номер виділу	Площа виділу, гектарів	Номер підвиділу	у тому числі площа, можлива	Коротка таксаційна характеристика насаджень відповідно до матеріалів лісовпорядкування							Категорія захисності
						склад	вік, років	повнота	бонітет	середня висота, метрів	середній діаметр, метрів	запас деревостану, куб. метрів на 1 гектар	
Канівське	4	19	2,5	1	1,6	10СЗ+АКБ+ДЗ+ЛПД	45	0,6	1	18	20	225	2
Канівське	38	11	4,5		4,5	10СЗ+ЛПД+АКБ+ЧП +БП	51	0,60	1А	22	24	290	3
Канівське	61	9	6,6		6,6	9СЗ1ТБ+КЛГ	40	0,70	1Б	22	24	320	3
Канівське	76	13	5,3		5,3	10СЗ+ТК	38	0,60	1Б	20	24	245	3
Канівське	83	13	4,7	2	0,7	10СЗ	56	0,70	1А	23	26	330	3
Канівське	84	5	9,9		9,9	10СЗ	55	0,60	1А	22	28	270	3
Канівське	84	13	3,7		3,7	10СЗК	42	0,70	1А	20	20	290	3
Разом по л-ву:			37,2		32,3								
Корсунське	30	1	12,0	4	1,9	10СЗ	106	0,6	1	28	36	375	2
Корсунське	31	1	14,0	4	1,9	10СЗ	106	0,5	1	29	36	330	2
Корсунське	36	2	13,5		13,5	10СЗ	76	0,85	1	26	28	470	2
Корсунське	57	31	3,2		3,2	10СЗ	59	0,75	1	21	24	320	2
Корсунське	57	36	5,9		5,9	8СЗ2АКБ	63	0,7	1	23	28	310	2
Разом по л-ву:			48,6		26,4								
Лисянське	32	1	2,0		2,0	10СЗК+АКБ	66	0,7	1	24	28	365	3
Лисянське	32	3	6,7		6,7	10СЗ	56	0,7	1	19	24	260	3
Лисянське	32	8	1,8		1,8	10СЗ	53	0,7	1	20	28	280	3
Лисянське	32	9	10,5		3,0	10СЗК+АКБ	66	0,7	1	22	26	325	3
Лисянське	32	10	1,0		1,0	10СЗ+АКБ+БП	37	0,7	1	16	18	200	3
Лисянське	32	14	4,2		4,2	10СЗ	53	0,7	1	20	24	280	3
Лисянське	54	3	1,4		1,4	10СЗ	56	0,7	1	20	24	280	3
Разом по л-ву:			27,6		20,1								
Кумейківськ е	3	8	6,4		6,4	9СЗ1БП	47	0,8	1А	20	22	310	3

Кумейківськ е	3	8	6,4		6,4	9СЗ1БП	47	0,8	1А	20	22	310	3
Кумейківськ е	22	1	3,9	2	1,6	10СЗ+ДЗ+БП	81	0,6	1А	28	32	390	4
Кумейківськ е	47	4	22,0	6	8,6	10СЗ+БП	81	0,6	1	27	36	350	4
Кумейківськ е	48	9	6,5	2	3,6	10СЗ	81	0,6	1	26	32	350	4
Кумейківськ е	55	5	15,3		15,3	10СЗ	71	0,7	1А	26	30	390	4
Кумейківськ е	62	5	5,6	2	2,6	10СЗ	76	0,6	1А	28	32	380	4
Кумейківськ е	68	2	6,3		6,3	10СЗ	71	0,7	1	25	30	380	3
Кумейківськ е	69	10	0,9		0,9	10СЗ+БП+ДЗ	66	0,60	1А	27	32	360	3
Кумейківськ е	78	3	2,6		2,6	10СЗ+БП	67	0,80	1	24	26	410	3
Кумейківськ е	79	2	3,4		3,4	10СЗ+БП+ЛПД+ ДЗ	56	0,80	1А	24	26	410	3
Кумейківськ е	86	4	5,5	2	3,5	10СЗ+БП	57	0,80	1А	25	28	430	3
Кумейківськ е	86	5	3,7		3,7	10СЗ+ДЗ	69	0,80	1А	28	32	480	3
Разом по л-ву:			82,1		58,5								
Михайлівськ е	15	7	8,9		8,9	8СЗ(56)2СЗ(35)	56	0,85	1А	22	24	350	3
Михайлівськ е	17	9	2,7		2,7	10СЗ	56	0,7	1А	22	24	320	3
Михайлівськ е	17	12	7,1		7,1	5СЗК5СЗ+БП	81	0,7	2	23	32	300	3
Михайлівськ е	21	5	14,5		14,5	9СЗ(51)1СЗ(90)+БП	51	0,8	1А	22	24	370	3
Михайлівськ е	23	5	9,5		9,5	10СЗ+БП	66	0,8	1	23	26	390	3
Михайлівськ е	38	1	33,0		33,0	7СЗ(66)2СЗ(43)1СЗ (90)	66	0,7	1А	25	28	370	3
Михайлівськ е	45	1	3,4		3,4	10СЗ+БП	49	0,7	1	20	22	280	3
Михайлівськ е	45	2	10,0		10,0	10СЗ+БП	66	0,7	1А	25	32	380	3
Михайлівськ е	45	3	2,7		2,7	8СЗ(49)2СЗ(71)	49	0,7	1А	22	24	330	3
Михайлівськ е	45	5	8,0		8,0	10СЗ+БП	64	0,7	1А	25	28	380	3
Михайлівськ е	57	1	3,0		3,0	10СЗ	59	0,85	1А	25	28	460	3
Михайлівськ е	60	4	2,6		2,6	10СЗ+БП	63	0,7	1А	26	28	410	3
Михайлівськ е	64	6	1,7		1,7	10СЗ+ДЗ+БП	76	0,6	1Б	30	40	410	3
Михайлівськ е	67	1	22,5		22,5	9СЗ(53)1СЗ(66)+ДЗ+ БП	53	0,8	1А	23	24	395	3
Михайлівськ е	11 4	1	8,3		8,3	10СЗ	60	0,7	1А	23	28	340	3
Разом по л-ву:			137, 9		137, 9								
Софіївське	8	6	7,8	3	6,2	10СЗ+ДЗ+БП+КЛГ	66	0,6	1Б	28	26	350	4
Софіївське	13	8	2,0		2,0	10СЗ	51	0,7	1	19	22	260	4
Софіївське	14	12	1,7	2	1,2	7СЗ(66)3СЗ(81)+ДЗ+ БП	66	0,7	1А	25	28	410	4
Софіївське	15	5	2,7		2,7	10СЗ+ЛПД+ДЗ+ГЗ	47	0,7	1Б	23	24	340	4
Софіївське	17	1	2,8		2,8	10СЗ+ДЗ+БП+ВЗШ	50	0,8	1А	23	26	390	4
Софіївське	20	14	0,8		0,8	5СЗ2ЯЛЕ1ДЗ1БП1ГЗ+ ВЛЧ	46	0,7	1Б	25	28	320	4
Софіївське	22	2	7,4		7,4	10СЗ+ДЗ+БП	42	0,8	1А	19	20	300	4
Софіївське	26	7	1,2		1,2	5ЯЛЕ1СЗ1ДЗ1ЛПД1Б П1ГЗ+ДЧР	43	0,7	1Б	23	26	241	4
Софіївське	30	3	4,3	2	3,5	10СЗ+ДЗ	61	0,6	1А	24	28	320	4
Софіївське	31	6	1,0		1,0	10СЗК+БП	61	0,7	1А	24	28	370	4
Софіївське	31	10	0,7		0,7	10СЗ	61	0,7	1А	25	28	380	4
Софіївське	32	16	1,3	2	1,2	10СЗ+ДЗ	62	0,6	1А	24	28	310	4
Софіївське	35	19	1,5		1,5	6СЗ2БП2ВЛЧ+ДЗ	48	0,7	1Б	23	26	280	4
Софіївське	48	10	4,2		4,2	9СЗ1ГЗ+ВЛЧ+БП+КЛ П+ОС+ДЗ+КЛЯ	48	0,7	1Б	23	26	295	4

Софіївське	55	12	1,2	1,2	10СЗ+БП+ГЗ+ВЛЧ+ВЗШ	44	0,8	1А	20	24	320	4
Софіївське	56	8	2,9	2,9	10СЗ+ДЗ+БП+ОС	41	0,7	1Б	20	22	280	4
Софіївське	56	9	7,1	7,1	9СЗ1БП+ДЗ+ЛПД+КЛЯ+ВЗШ	42	0,7	1А	20	22	280	4
Софіївське	69	6	0,8	0,8	9СЗ1БП+ДЗ	65	0,7	1А	25	28	390	3
Софіївське	77	3	3,6	2,6	10СЗК	61	0,7	1	21	26	310	3
Софіївське	83	5	1,8	1,0	10СЗ+ДЗ+БП	76	0,6	1	25	32	320	3
Софіївське	83	7	2,8	1,9	10СЗК+ДЗ+БП+ КЛЯ	48	0,7	1А	22	26	330	3
Софіївське	91	1	27,6	27,6	7СЗК2СЗ(50)1СЗ (40)	60	0,8	1	21	24	355	3
Софіївське	91	3	15,8	15,0	10СЗК	48	0,65	1	19	22	260	3
Софіївське	92	1	24,5	24,5	10СЗК+ДЗ+БП+ ОС	62	0,75	1	22	26	350	3
Софіївське	95	2	19,0	18,0	6СЗК4СЗ+ДЗ	61	0,85	1	22	28	375	3
Разом по л-ву:			146,5	139,0								
Яснозірське	20	4	8,7	8,7	7СЗ2ДЧР1ЛПД+ДЗ+БП	36	0,8	1А	17	20	220	3
Яснозірське	23	2	0,8	0,8	10СЗ	62	0,70	1	21	28	300	3
Яснозірське	28	6	5,4	5,4	9СЗ1ДЗ+БП+ОС+ЛПД	51	0,80	1А	23	24	380	3
Яснозірське	38	5	8,9	8,9	10СЗ+ЛПД+БП	36	0,85	1А	17	18	275	3
Яснозірське	48	9	10,0	5,5	9СЗ1ДЗ	53	0,80	1А	23	26	385	3
Яснозірське	50	1	3,2	3,2	10СЗ+БП+ЛПД	59	0,75	1А	23	26	360	3
Яснозірське	57	6	5,4	5,4	10СЗ+ДЗ	51	0,90	1А	23	26	440	3
Яснозірське	58	9	4,3	4,3	10СЗ+ДЗ	51	0,80	1А	22	24	393	3
Яснозірське	60	8	3,2	3,2	10СЗ+ДЗ+ВЗШ+ БП	61	0,75	1А	26	28	430	3
Яснозірське	72	7	1,2	1,2	6СЗ4ДЗ	59	0,70	1А	26	28	350	3
Яснозірське	79	7	5,2	5,2	10СЗ+ДЗ	59	0,80	1А	26	30	464	3
Яснозірське	79	8	5,2	5,2	9СЗ1ДЗ+БРС	66	0,70	1А	26	30	400	3
Яснозірське	83	5	6,3	6,3	10СЗ	52	0,85	1А	23	24	415	3
Разом по л-ву:			67,8	63,3								
Всього вибіркового санітарних рубок на площі, га			477,5									

З метою визначення причин виникнення патологічних процесів в лісових насадженнях Надлісництва, призначення в них заходів з поліпшення санітарного стану лісів, зокрема, вибіркового санітарних рубок, було проведено лісопатологічне обстеження лінійним методом шляхом візуального обстеження стану дерев, керуючись Санітарними правилами в лісах України, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 27 липня 1995 року № 555.

Обстеженням встановлено:

При лісопатологічному обстеженні лісових насаджень у Канівському, Корсунському, Кумейківському, Лисянському, Михайлівському, Софіївському та Яснозірському лісництвах Надлісництва відмічено погіршення санітарного стану дерев в результаті глобальної зміни клімату, зокрема, потеплінням (засуха, відсутність опадів та пониження-грунтових вод), у зв'язку із чим, склалися сприятливі умови для розповсюдження і розмноження хвороб лісу та стовбурових шкідників, що призвело до ослаблення і всихання дерев хвойних порід, де будуть відібрані у вибірково санітарну рубку дерева IV - VI категорії санітарного стану.

У хвойних насадженнях на ділянках **Канівського** лісництва – квартал 4 виділ 19.1, квартал 38 виділ 11, квартал 61 виділ 9, квартал 76 виділ 13, квартал 84 виділ 5 (в 2022р. проведена прохідна рубка), **Кумейківського** – квартал 3 виділ 8, квартал 69 виділ 10, **Лисянського** – квартал 32 виділ 1, квартал 32 виділ 3, квартал 32 виділ 8, квартал 32 виділ 10, квартал 32 виділ 14, квартал 54 виділ 3 (ВСП – 2020 р., 2022р.), **Михайлівського** – квартал 45 виділ 1, квартал 45 виділ 2 (ВСП- 2020р.) квартал 45 виділ 3, квартал 45 виділ 5 (ВСП- 2020р.), квартал 60 виділ 4 (ВСП-2021р.) та **Яснозірського** - квартал 20 виділ 4, квартал 23 виділ 2 (ВСП – 2019р.), квартал 38 виділ 5, квартал 48 виділ 9.5 (ПРХ - 2020р.), квартал 58 виділ 9, квартал 72 виділ 7 (ВСП – 2021р.), квартал 79 виділ 7 (ПРХ – 2022 р.), квартал 79 виділ 8 (ВСП – 2023 р.), присутні хвойні дерева IV – VI категорій, спостерігається природний відпад, що перейшов у патологічний (за наявністю великих діаметрів дерев на висоті 1,3 м), загальна захаращеність ділянок, дерева повалені й зламані в комелі сухостійних стовбурів та завислими на інших деревах, з підірваною

кореневою системою, дерева із зламами в комелі з локальним відшаруванням кори, пошкоджені стовбуровими шкідниками: малим та великим сосновими лубоїдами, вусачами: сірим довговусим та кореневим коротковусим.

По Кумейківському та Яснозірському лісництвах також у наявності дерева, вражені омелою австрійською, верхи крон яких заселені понад 30 відсотків, відмираючі та загиблі, із блідо – зелено - жовтуватою, червоною та відсутньою глицею, суховершинні, без приростів, з локальним відшаруванням кори.

Зважаючи на незадовільний санітарний стан обстежених насаджень та з метою створення умов для оперативного гасіння пожеж, мінімізації збитків від них та зменшення розповсюдження шкідників і хвороб лісу в обстежених насадженнях доцільно провести вибіркову санітарну рубку. Вчасно проведені лісогосподарські заходи є запорукою підвищення біологічної та пожежної стійкості насаджень.

По Корсунському, Канівському, Кумейківському, Михайлівському, Софіївському та Яснозірському лісництвах вагомою причиною погіршення стану соснових дерев та їх всихання на обстежених ділянках є розмноження рослини – напівпаразита омели австрійської. Присутні соснові дерева, в яких крони (верхи) понад 30 відсотків заселені омелою, відмираючі та загиблі - IV – VI категорії санітарного стану, із ажурною кроною, із зелено - жовтуватою, червоною та відсутньою глицею, суховершинні, без приростів, з локальним відшаруванням кори, пошкоджені стовбуровими шкідниками (короїди, вусачі, златки), які будуть відібрані в вибіркову санітарну рубку.

При огляді відмічаємо, омела австрійська, вкорінюючись в гілках соснових верхів, розрослась у вічнозелені напівпаразитні кулясті «кущі», отримуючи воду і мінеральне живлення від дерев, на яких живе, спричинила суттєве зниження енергії росту деревостану, спричинила зниження довговічності насаджень, призводячи до часткової або суцільної суховершинності й усихання дерев. Вона (омела) є одним із найлютіших ворогів зелених (здорових) соснових насаджень, яка здатна з часом знищити наймогутніше дерево.

Обстежені ділянки в **Канівському** лісництві квартал 83 виділ 13.2, в **Кумейківському** - квартал 22 виділ 1.2, квартал 47 виділ 4.6, квартал 48 виділ 9.2, квартал 55 виділ 5, квартал 62 виділ 5.2, квартал 68 виділ 2, в **Яснозірському** - квартал 79 виділ 7, квартал 79 виділ 8, квартал 83 виділ 5, в **Михайлівському** - квартал 17 виділа 9, 12, в **Софіївському** – квартал 8 виділ 6.3, квартал 13 виділ 8, квартал 14 виділ 12.2, квартал 15 виділ 5, квартал 17 виділ 1, квартал 22 виділ 2, квартал 31 виділ 6, квартал 91 виділа 1, 3, квартал 92 виділ 1 **поставити на облік по Надлісництву як осередок омели австрійської із занесенням в Книгу обліку шкідників та хвороб лісу.**

По Корсунському, Кумейківському, Софіївському та Яснозірському лісництвах обстежені соснові ділянки, не зазначені вище, вже обліковуються по Надлісництву як осередок омели австрійської.

Відповідно «Санітарних правил в лісах України» - «дерева з рослинами-напівпаразитами (омелою) III-VI категорій санітарного стану підлягають вирубуванню».

Під час обстеження були виявлені ділянки з групою – мозаїчним розміщенням дерев, вражених стовбуровими шкідниками: дерева свіжого сухостою з яскраво – червоною глицею, з відбитками на корі й верхніх гілках та стовбурах маточних ходів верхівкового короїда, в меншій мірі - малого соснового лубоїда та великого соснового лубоїда, златок та вусачів. Присутні дерева зовні зелені з локально відшарованою корою, але приречені на загибель, так як під нею спостерігається відпрацювання короїдів.

Вся пошкоджена стовбуровими шкідниками частина хвойних дерев уражена заболонною синьою гниллю дереворуйнівних грибів, які розвиваються в ходах комах у заболонній частині стовбурів. Посиніння деревини хвойних дерев пов'язане з патогенним грибом офіостомой.

Шкідливість комах і збудників хвороб проявляється у порушенні структури крон, частковій або повній втраті хвої, зменшенні приросту, зменшенні стійкості до дії вітру та інших чинників, погіршенні санітарного стану дерев або їхньої загибелі, впливі на генеративну сферу дерев, а також – на якість лісової продукції, зокрема деревини.

Одним із заходів зменшення небезпеки поширення стовбурових шкідників та хвороб лісу є вчасне проведення заходів з поліпшення санітарного стану лісів.

Оглянуті ділянки, де відмічено свіже групове всихання дерев сосни (IV – V категорії), пошкоджених стовбуровими шкідниками (короїдне враження), в Яснозірському лісництві – квартал 28 виділ 6, квартал 50 виділ 1, квартал 57 виділ 6, квартал 58 виділ 9, в Михайлівському лісництві – квартал 15 виділ 7, квартал 17 виділ 12, квартал 23 виділ 5, квартал 45 виділа 1, 3 занести в Книгу обліку осередків шкідників і хвороб лісу як комплексний осередок стовбурових шкідників.

Також обстежені змішані сосново – ялинові - листяні насадження в Софіївському лісництві в кварталі 20 виділ 14, в кварталі 26 виділі 7 (мінусове насадження), де у вибіркову санітарну рубку будуть відібрані дерева ялини, які в більшості знаходяться в V - VI категорії санітарного стану: із темно - сірватою та відсутньою глицею, з інтенсивно виділеною живицею на стовбурах, з великою кількістю льотних отворів, з відмітками на внутрішній стороні кори маточних ходів короїда - типографа (великого ялинового короїда), про пошкодження якого свідчить червоно – коричневий пил, забитий в тріщини, шматки кори, відвалені від стовбурів.

По матеріалах лісовпорядкування (2014 р.) Надлісництва обліковується осередок кореневої губки у Лисянському лісництві - квартал 32 виділ 1, квартал 32 виділ 9, у Софіївському лісництві - квартал 31 виділ 6, квартал 77 виділ 3, квартал 91 виділа 1, 3, квартал 92 виділ 1, квартал 95 виділ 2, у Михайлівському - квартал 17 виділ 12, де спостерігаються наявні галявини з випаданням дерев, , що оточуються ослабленими деревами з ажурними кронами, короткими пагонами з блідо - зеленою хвоєю у вигляді пучків, з окорованою нижньою частиною стовбурів, пошкодженими стовбуровими шкідниками (короїди, вусачі, златки), з нальотом чорно- коричневого кольору та додаткове ослаблення дерев враженням соснових крон омелою австрійською понад 30 відсотків.

В результаті враження кореневими гнилями, деревостани втрачають свою механічну стійкість, звідси і велика кількість вітровальних дерев. Коренева губка викликає строкату, корозійну, ядрову, кореневу і комлеву гниль, відшарування кори в нижній частині стовбура.

У Корсунському лісництві на ділянках квартал 36 виділ 2, квартал 57 виділ 31, квартал 57 виділ 36 будуть відібрані дерева сосни, вражені сосною губкою з виходом плодових тіл по стовбурах на різній висоті, що викликає червоно – буру корозійну гниль. Гниль в стовбурі має форму циліндра, що закінчується виступами різної довжини. Протяжність гнилі становить 5-7 м. Поки на ураженому дереві не з'являються плодові тіла, воно зовні не відрізняється від здорового.

Також спостерігається наявність на стовбурах «тютюнових» сучків і потовщень, що свідчить про розвиток гриба в середині дерева. Це грибовий патоген, що викликає захворювання дерев, яке зазвичай називають червона кільцева гниль або біла плямочка, яка являється серцевинною.

Ділянки у кварталі 57 виділі 31, у кварталі 57 виділі 36 Корсунського лісництва поставити на облік як осередок соснової губки (стовбурової гнилі) із занесенням у Книгу обліку шкідників та хвороб лісу по Надлісництву.

Таким чином, в обстежених насадженнях Корсунь – Шевченківського надлісництва будуть відібрані у вибіркову санітарну рубку дерева, пошкоджені стовбуровими шкідниками та хворобами лісу, а саме:

- дерева хвойних порід, крони яких заселені омелою австрійською понад 30 відсотків;
- дерева хвойних порід IV – VI категорій, пошкоджених стовбуровими шкідниками (верхівковим короїдом, малим сосновим і великим лубоїдами, короїдом – типографом, вусачами, златками);
- дерева хвойних порід IV – VI категорій санітарного стану в осередку кореневої губки – збудника корневих гнилей;
- дерева сосни, вражені сосною губкою, збудником стовбурової гнилі.

Характер всихання поодинокий та груповий, темп поступовий та різкий, ступінь всихання слабкий та середній.

При проведенні вибірових санітарних рубок в насадженнях Надлісництва залишати дерева, які виконують важливі біоценотичні функції та дотримуватись показника повноти, встановленого для вибірових санітарних рубок, згідно «Санітарних правил в лісах України».

На момент обстеження відведення насаджень у вибіркову санітарну рубку не проведено.

Висновок:

1. В насадженнях, уражених хворобами та пошкоджених стовбуровими шкідниками лісу, з метою недопущення розмноження та розповсюдження у прилеглих насадженнях стовбурових шкідників, хвороб лісу, провести заходи з поліпшення санітарного стану лісів, враховуючи стан насаджень, особливості розвитку шкідників.
2. З урахуванням наявних осередків хвороб лісу та стовбурових шкідників, ДСЛП «Херсонлісозахист» рекомендує лісовій охороні Надлісництва здійснювати постійний моніторинг деревостанів, особливо в місцях появи верхівкового короїда, з метою швидкого реагування та запобігання поширенню загроз появи шкідників або ознак захворювань.
3. З метою поліпшення санітарного стану лісів, обстежені насадження потребують проведення **вибірково санітарної рубки на загальній площі 477,5 га.**
4. Заходи з поліпшення санітарного стану лісів здійснювати з дотриманням вимог «Санітарних правил в лісах України», затверджених постановою КМУ від 27 липня 1995 року № 555-

Акт складений в 3 примірниках.

Додаток: фотоматеріали.

Начальник відділу діагностики ДСЛП «Херсонлісозахист»

Олена ДОМАНЧУК

Начальник відділу нагляду та прогнозу

ДСЛП «Херсонлісозахист»

Інженер – лісопатолог I категорії відділу нагляду та прогнозу

ДСЛП «Херсонлісозахист»

Раїса РУДЬ

Володимир БОБК

Інженер охорони й захисту лісу Корсунь -Шевченківського надлісництва
філії «Центральний лісовий офіс» ДП «Ліси України»

Василь ЯЦЕНКОМ

Інженер охорони й захисту лісу Корсунь -Шевченківського надлісництва
філії «Центральний лісовий офіс» ДП «Ліси України»

Олександр ТКАЧ

Лісничий Канівського лісництва

Олександр СЛЮСАР

Лісничий Корсунського лісництв

Ярослав БАБИЧ

Лісничий Кумейківського лісництва

Олексій УФІМЦЕВ

Лісничий Лісянського лісництв

Сергій ОСАДЧИЙ

Лісничий Михайлівського лісництва

Олександр ДЯЧЕНКО

Лісничий Софіївського лісництва

Сергій БОРОВИК

Помічник лісничого Яснозірського лісництва

Олександр БЕБКА